

บทที่ 5

บทสรุป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey) เรื่องความต้องการพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ที่สอนหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (พ.บ.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาตนเอง พร้อมทั้งเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนการสอน และศึกษาความต้องการเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาอาจารย์ในด้านการจัดการเรียนการสอน ของอาจารย์ที่สอนหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (พ.บ.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองให้กับอาจารย์ที่สอนหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (พ.บ.) ในระดับชั้นปริคlinik และชั้นคลินิก ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร รวมทั้งสถาบันสมทบทั้ง 5 แห่ง จำนวน 406 ฉบับ ได้คืนมา จำนวน 215 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 52.96 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความ ต้องการพัฒนาการเรียนการสอนทั้ง 4 ประเด็น ของอาจารย์โดยการวิเคราะห์หาค่า t-test, ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว ANOVA (One way Analysis of Variance: ONE WAY-ANOVA) และ Scheffe's test

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา สามารถสรุปผลได้ดังนี้ คือ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาย มากกว่าหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง มากกว่า30ปี-40ปี มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 2-5 ปี สังกัดศูนย์ แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิกมากที่สุด รองลงมาคือชั้นปริคlinikและคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรม มากกว่าไม่เคยอยู่ 3 ด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านการวางแผนการสอน

การวัดและประเมินผล และด้านเทคนิคการสอน ส่วนด้านการผลิตและใช้สื่อการสอน น้อยกว่าครึ่ง เคยมีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรม

2. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการพัฒนาด้านการเรียนการสอน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการสอน ด้านการผลิตและใช้สื่อการสอน ด้านเทคนิคการสอนและด้านการวัดและประเมินผล พบว่าอาจารย์มีระดับความต้องการพัฒนาการเรียนการสอนในภาพรวม รายด้าน และรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับตามความต้องการพัฒนาจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย ได้ดังนี้ คือ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านเทคนิคการสอน ด้านการผลิตและใช้สื่อการสอน และด้านการวางแผนการสอนตามลำดับ โดยอาจารย์ที่สังกัดชั้นปรีคลินิกมีความต้องการพัฒนาความรู้ด้านการผลิตและใช้สื่อการสอนมากกว่าอาจารย์ที่สังกัดชั้นคลินิก ส่วนในชั้นคลินิกพบว่าอาจารย์ที่สังกัดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีความต้องการพัฒนาความรู้ทุกด้านมากกว่าศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับระดับความต้องการพัฒนาการเรียนการสอน ทั้ง 4 ประเด็น คือ ด้านการวางแผนการสอน ด้านการผลิตและใช้สื่อการสอน ด้านเทคนิคการสอนและด้านการวัดและประเมินผล โดยจำแนกตาม ประสบการณ์ในการสอน หน่วยงานที่สังกัด และประสบการณ์การเข้าร่วมอบรม วิเคราะห์โดยการหาค่า t-test ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว ANOVA (One way Analysis of Variance: ONE WAY-ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จึงทำการทดสอบสมมติฐานระดับนัยสำคัญที่ .05 เปรียบเทียบเป็นรายคู่ และรายชื่อด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's test) ได้ผลการศึกษา ดังนี้

3.1 ประสบการณ์ในการสอน พบว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีระดับความต้องการพัฒนาการเรียนการสอนในภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.2 หน่วยงานที่สังกัด พบว่าอาจารย์ที่สังกัดหน่วยงานต่างกัน มีระดับความต้องการพัฒนาการเรียนการสอนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความแตกต่างอยู่ 2 ด้าน ดังนี้ คือ ด้านการผลิตและใช้สื่อการสอนมีระดับความต้องการพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และด้านการวัดและประเมินผลมีระดับความต้องการพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.3 ประสบการณ์การเข้าร่วมอบรม พบว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรมต่างกัน มีระดับความต้องการพัฒนาในภาพรวมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์การเข้าร่วมอบรมแต่ละด้าน พบว่า

3.2.1 อาจารย์ที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรมด้านวางแผนการสอนและด้านการวัดและประเมินผลต่างกัน มีระดับความต้องการพัฒนาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.2.2 อาจารย์ที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรมด้านการผลิตและใช้สื่อการสอนต่างกัน มีระดับความต้องการพัฒนาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 อยู่ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านเทคนิคการสอน และด้านการผลิตและใช้สื่อการสอนโดยอาจารย์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรมด้านการผลิตและใช้สื่อการสอน มีระดับความต้องการในการพัฒนามากกว่าอาจารย์ที่เคยมีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรม

3.3.3 อาจารย์ที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรมด้านเทคนิคการสอนต่างกัน มีระดับความต้องการพัฒนาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 อยู่ 1 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคนิคการสอน โดยอาจารย์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรมด้านเทคนิคการสอน มีระดับความต้องการในการพัฒนามากกว่าอาจารย์ที่เคยมีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรม

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาอาจารย์

4.1 ด้านรูปแบบในภาพรวมพบว่า อาจารย์มีระดับความต้องการด้านรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การศึกษาดูงาน, การเรียนรู้ด้วยตนเองและการศึกษาต่อด้านการเรียนการสอนตามลำดับ

4.2 ด้านระยะเวลาต่อเนื่องในภาพรวมพบว่า อาจารย์มีความต้องการด้านระยะเวลาต่อเนื่องในแต่ละรูปแบบของวิธีการพัฒนาอาจารย์แตกต่างกัน ดังนี้ การศึกษาดูงาน และการอบรมเชิงปฏิบัติการ อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการระยะเวลาต่อเนื่องน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 วันติดต่อกันมากที่สุด ส่วนการศึกษาต่อด้านการเรียนการสอนต้องการระยะเวลาต่อเนื่อง 1-2 สัปดาห์ มากที่สุด

4.3 ด้านสถานที่ในภาพรวม พบว่า อาจารย์มีความต้องการด้านสถานที่ที่ใช้ในการจัดรูปแบบของวิธีการพัฒนาอาจารย์แตกต่างกัน ดังนี้ การศึกษาดูงาน และการอบรมเชิงปฏิบัติการ อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้จัดนอกสถานที่ ส่วนการศึกษาต่อด้านการเรียนการสอนต้องการศึกษาต่อในประเทศ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ที่สอนหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (พ.บ.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ความต้องการพัฒนาด้านการเรียนการสอน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการสอน ด้านการผลิตและใช้สื่อการสอน ด้านเทคนิคการสอนและด้านการวัดและประเมินผลในภาพรวม พบว่าอาจารย์มีความต้องการพัฒนาความรู้ด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวันทนี วังศ์ยัง (2546) ได้ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาอาจารย์คณะวิทยาการจัดการสถาบันราชภัฏเชียงใหม่สู่การเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพ พบว่าอาจารย์ต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถวิชาชีพ เฉพาะเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอน การสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ โดยเฉพาะด้านเทคนิควิธีสอนที่หลากหลายมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา และการวัดผลประเมินผลด้วยใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย ด้าน นอกจากนี้ยังพบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของแ่งนิต วรวิทยาคม (2545, หน้า 75) ที่พบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรทางการพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ในทำนองเดียวกันการวิจัยของพรทิพย์ ภูประดิษฐ์ (2545, บทคัดย่อ) ที่พบว่าข้าราชการสังกัด คณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ ณรงค์ หุชัยภูมิ (2544, บทคัดย่อ) ที่พบว่าอาจารย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในกลุ่มวิทยาเขต ตะวันออกเฉียงเหนือมีความต้องการพัฒนาตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยครั้งนี้ ยังสอดคล้องกับรายงานการค้นคว้าอิสระของปรีศนา เสร์บาง (2541, หน้า 64) ที่พบว่าความต้องการพัฒนาครูอาจารย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับมาก เช่นกัน

ทั้งนี้ความต้องการพัฒนาความรู้ด้านการเรียนการสอนของอาจารย์ ที่สอนหลักสูตร แพทยศาสตรบัณฑิต (พ.บ.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรอยู่ในระดับมากทุกด้าน อาจเนื่องมาจากคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีภารกิจในการผลิตแพทย์เพื่อชาวชนบท โดยมีความร่วมมือกับโรงพยาบาลที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั้ง 5 แห่ง และได้จัดตั้งศูนย์ แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิกประจำแต่ละแห่ง เพื่อเป็นแหล่งความรู้เรื่องแพทยศาสตรศึกษาซึ่งจะ เน้นที่การจัดกระบวนการเรียนรู้ทางด้านแพทยศาสตร์เพื่อผลิตบัณฑิตแพทย์ เพื่อรับใช้สังคมโดย การจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดหาและส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมนอกหลักสูตร การสอบและประเมินผล เพื่อรับปริญญาบัตร โดยสถาบันผลิตแพทย์ สถาบันร่วม หรือสถาบันสมทบ การสอบและ ประเมินผลเพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม โดยศูนย์ประเมินและรับรองความรู้ ความสามารถในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือ ศ.ร.ว. และแพทยสภา และการติดตามและ

ประเมินผลบัณฑิตแพทย์และแพทย์เฉพาะทางที่สถาบันผลิต ดังนั้นเพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นมาตรฐานเดียวกัน กอปรกับอาจารย์มีความมุ่งมั่นที่จะพิสูจน์ศักยภาพของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อให้มีความทัดเทียมกับคณะแพทยศาสตร์ต่างๆ จึงทำให้มีค่าเฉลี่ยความต้องการพัฒนาความรู้ด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับระดับความต้องการพัฒนาด้านการเรียนการสอน ทั้ง 4 ประเด็น คือ ด้านการวางแผนการสอน, ด้านการผลิตและใช้สื่อการสอน, ด้านเทคนิคการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยจำแนกตาม ประสบการณ์ในการสอน หน่วยงานที่สังกัด และ ประสบการณ์การเข้าร่วมอบรม พบว่า

2.1 การเปรียบเทียบระดับความต้องการพัฒนาด้านการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน พบว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่า 2 ปี, 2-5 ปีและมากกว่า 5 ปี มีระดับความต้องการพัฒนาในภาพรวม และรายด้านแตกต่างกัน ทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 และผลการวิจัยของนาพัฒน์ ภักดีสุข (2547, หน้า 68) ที่พบว่าครูโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนประเภทวิชาพาณิชยกรรมใน กรุงเทพมหานคร ที่มีช่วงประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองด้านการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยตฤณธศร พุกพิบูลย์ (2547, หน้า 65) ที่พบว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปีและตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ในภาพรวมไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านเทคนิค และวิธีการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ประสบการณ์ที่ต่างกันทำให้เกิดปัญหาในด้านการจัดเรียนการสอนที่ต่างกันจึงทำให้อาจารย์ความต้องการพัฒนาตนเองแตกต่างกัน ดังนั้นองค์กรจึงควรวางแผนการพัฒนาอาจารย์ให้เหมาะสมเพื่อประโยชน์ของนิสิต คณาจารย์ และองค์กร

2.2 การเปรียบเทียบระดับความต้องการพัฒนาด้านการเรียนการสอน ทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด พบว่าอาจารย์ที่สังกัดชั้นปรีคลินิก ศูนย์แพทยศาสตรบัณฑิต และ คณะแพทย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีระดับความต้องการพัฒนา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการผลิตและใช้สื่อการสอนมีระดับความต้องการพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของนภิศพร สังข์ทอง (2541, บทคัดย่อ) ที่พบว่าสื่อการสอนที่ครู-อาจารย์และนักเรียนต้องการใช้คือ เอกสารและตำราประกอบการอธิบายของตัวอย่าง ของจริง หุ่นจำลอง ชุดการเรียน คอมพิวเตอร์ แอปพลิเคชันและเครื่องบันทึกเสียง

ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับสื่อการสอนที่ให้บริการ สถานที่บริการสื่อการสอนที่มีความสะดวก ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนของครู-อาจารย์ คือ ไม่มีงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการสอน บุคลากรช่วยในการผลิตสื่อมีไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตสื่อมีน้อย และยังคงคล้อยตาม วิทยุญาติ บางเลียง (2540, บทคัดย่อ) ที่พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการให้บริการสื่อการสอน โดยให้ความสำคัญมากในประเด็นที่เกี่ยวกับการพิจารณาเลือกสื่อการสอนโดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการสอนและเนื้อหาวิชา รูปแบบการเรียนการสอน และความแม่นยำเที่ยงตรงของสื่อ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่าอาจารย์ที่สังกัดชั้นปรีคลินิก มีระดับความต้องการพัฒนามากกว่า อาจารย์ที่สังกัดชั้นคลินิกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 อาจเนื่องมาจากอาจารย์ที่สังกัดชั้นปรีคลินิกเล็งเห็นความสำคัญของการของการผลิตและการใช้สื่อการสอน และมีโอกาสที่จะเข้าอบรมด้านนี้ค่อนข้างน้อย และโดยเนื้อการเรียนการสอนที่ผ่านมามีความเกี่ยวข้องกันน้อยกว่าปัจจุบัน ซึ่งมีความจำเป็นต้องบูรณาการความรู้เป็นระบบมากขึ้น จึงทำให้มีความต้องการพัฒนาด้านนี้มากที่สุด

ส่วนด้านการวัดและประเมินผล มีระดับความต้องการพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือ เมื่อพิจารณารายด้านเป็นรายคู่ พบว่า อาจารย์ที่สังกัดคณะแพทยมหาวิทยาลัยนเรศวรมีระดับความต้องการพัฒนามากกว่าอาจารย์ที่สังกัดชั้นปรีคลินิก และศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดสอบและประเมินผลเพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม กอปรกับที่ผ่านมาการวัดและประเมินผลยังไม่ได้เป็นมาตรฐานเดียวกันและอาจารย์มีความเห็นว่าการประเมินนั้นเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญของการเรียนการสอน เพราะการประเมินทำให้อาจารย์สามารถที่จะประเมินตนเองและ ผู้เรียนได้ดีกว่าการจัดการเรียนการสอนนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ เพื่อที่จะใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป และสามารถเป็นข้อมูลในการวิจัยเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพวิธีสอนได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้คณะแพทยศาสตรมหาวิทยาลัยนเรศวรจะต้องเป็นศูนย์กลางในการจัดมาตรฐานเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้กับศูนย์แพทยศาสตรศึกษาชั้นคลินิกต่างๆ จึงทำให้มีค่าเฉลี่ยความต้องการมากที่สุด

2.3 การเปรียบเทียบระดับความต้องการพัฒนาด้านการเรียนการสอนทั้ง 4 ด้านโดยจำแนกตามประสบการณ์การเข้าร่วมอบรม พบว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรมต่างกัน มีระดับความต้องการพัฒนาในภาพรวมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์การเข้าร่วมอบรมแต่ละด้าน พบว่า

2.3.1 อาจารย์ที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรมด้านวางแผนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล ต่างกัน มีระดับความต้องการพัฒนาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3.2 อาจารย์ที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรมด้านการผลิตและใช้สื่อการสอนต่างกัน มีระดับความต้องการพัฒนาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 อยู่ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านเทคนิคการสอน และด้านการผลิตและใช้สื่อการสอนโดยอาจารย์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรมด้านการผลิตและใช้สื่อการสอน มีระดับความต้องการในการพัฒนามากกว่าอาจารย์ที่เคยมีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรม

2.3.3 อาจารย์ที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรมด้านเทคนิคการสอนต่างกันมีระดับความต้องการพัฒนาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 อยู่ 1 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคนิคการสอน โดยอาจารย์ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรมด้านเทคนิคการสอน มีระดับความต้องการในการพัฒนา มากกว่าอาจารย์ที่เคยมีประสบการณ์การเข้าร่วมอบรม

สอดคล้องกับผลการวิจัยตฤณธร พุกพิบูลย์ (2547, บทคัดย่อ) ที่พบว่าครูผู้สอนที่ไม่เคยอบรมและที่เคยอบรมในภาพรวมไม่พบความแตกต่าง เมื่อพิจารณารายด้านในแต่ละด้านพบว่า ด้านเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อและกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความต้องการเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาอาจารย์

พบว่าอาจารย์มีระดับความต้องการเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาอาจารย์ในด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน โดยมีความต้องการด้านรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การศึกษาดูงาน, การเรียนรู้ด้วยตนเองและการศึกษาต่อด้านการเรียนการสอนตามลำดับ

ส่วนด้านระยะเวลาต่อเนื่อง พบว่า รูปแบบการศึกษาดูงาน และการอบรมเชิงปฏิบัติการ อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการระยะเวลาต่อเนื่องน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 วันติดต่อกันมากที่สุด ส่วนการศึกษาต่อด้านการเรียนการสอนต้องการระยะเวลาต่อเนื่อง 1-2 สัปดาห์ มากที่สุด

และด้านสถานที่ พบว่า รูปแบบการศึกษาดูงาน และการอบรมเชิงปฏิบัติการ อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้จัดนอกสถานที่ ส่วนการศึกษาต่อด้านการเรียนการสอนต้องการศึกษาต่อในประเทศ

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์มีภาระงานหลายด้านเพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ด้านการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพจึงควรจัดหลักสูตรระยะสั้น ซึ่งสอดคล้องกับพรทิพย์ ภูประดิษฐ์ (2545, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ข้าราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีความต้องการวิธีการพัฒนาตนเองด้วยการฝึกอบรมเป็นอันดับแรก อาจเนื่องมาจากการฝึกอบรมเป็นการดำเนินการพัฒนาบุคลากรวิธีหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลได้มีความสามารถเหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ หรือให้สามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น หรือสามารถทำงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ หรือทำงานที่ยากมากขึ้นได้ อาจารย์จึงจำเป็นต้องยกระดับความรู้และความสามารถ คือ ต้องมีการเรียนและเพิ่มพูนประสบการณ์ ดังนั้นการฝึกอบรมจึงเป็นวิธีการพัฒนาอาจารย์ที่ได้รับความสนใจและต้องการมาก เนื่องจากเมื่ออาจารย์ผ่านการฝึกอบรมแล้วอาจารย์จะสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ได้ทันที และสอดคล้องกับการศึกษาของปริศนา เสร์บาง (2541, หน้า 64) ที่พบว่า ฝ่ายบริหารและครูอาจารย์วิทยาลัยอาชีวศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความต้องการวิธีการพัฒนาครูอาจารย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละวิธีพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันเรียงตามลำดับ คือ การพัฒนาโดยการฝึกอบรม การพัฒนาโดยกระบวนการบริหาร การพัฒนาโดยกระบวนการปฏิบัติงาน และการพัฒนาโดยการศึกษาเพิ่มเติมตามลำดับ นอกจากนี้ มงคล ผานิดานันท์ และคณะ (2537) ที่ทำการศึกษาในเรื่อง การพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ของโรงพยาบาลมหาราช นครราชสีมา ในด้านความต้องการพัฒนาบุคลากร พบว่ากลุ่มแพทย์มีความต้องการลาศึกษาต่อน้อย แต่ที่ต้องการมากคือ การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาบรรยาย ส่วนวันทนีย วงศ์ยัง (2546) พบว่ารูปแบบและวิธีการพัฒนาอาจารย์กระทำได้หลาย วิธีที่สำคัญ คือ การศึกษาต่อ อาจารย์ต้องการพัฒนาโดยการลาศึกษาต่อต่างประเทศโดยทุนของรัฐบาลและของสถาบันมากที่สุด ด้านการฝึกอบรม/สัมมนาและการพัฒนาโดยใช้กระบวนการวิจัยการผลิตผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอ ตำแหน่งทางวิชาการ

4. การวิเคราะห์คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ หรือความคิดเห็นอื่นๆ

จากข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่ต้องการให้มีจัดอบรมแพทยศาสตรศึกษาเป็นประจำทุกปี โดยกำหนดช่วงระยะเวลาเป็น course สั้นๆ ปีละ 2-3 ครั้ง ให้กับอาจารย์ใหม่ และเก่าที่ต้องการเพิ่มเติมความรู้ โดยผ่าน video conference หรือจัดที่ศูนย์แพทย์สลับกันไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และหลักการการพัฒนาอาจารย์ของนักการศึกษาต่างๆ ที่กล่าวว่า การพัฒนาอาจารย์เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบเพื่อให้ผู้ที่ทำหน้าที่อาจารย์มีคุณลักษณะที่เหมาะสมและสามารถดำเนินบทบาทและภารกิจที่เอื้ออำนวย

ต่อการจัดการเรียนการสอน และควรเน้นในการพัฒนาทางด้านความรู้ความสามารถและคุณภาพของอาจารย์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเฉพาะการสร้างและนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมาใช้ในการพัฒนาอาจารย์ทั้งทุกสถาบันการศึกษาสมควรยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลดีในการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา ความต้องการพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ที่สอนหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (พ.บ.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาค้นคว้าความต้องการพัฒนาตนเองในด้านการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์พบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน และทุกข้อ เรียงตามลำดับความต้องการได้ดังนี้ คือ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านเทคนิคการสอน ด้านการผลิตและใช้สื่อการสอน และด้านการวางแผนการสอน ฉะนั้นคณะแพทยศาสตร์โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีการวางแผนกำหนดนโยบายในการพัฒนาอาจารย์ให้สอดคล้องกับความต้องการของอาจารย์ทั้งนี้ควรจัดอบรมอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกปี และแสวงหารูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสม โดยอาจจัดเป็นหลักสูตรสั้นๆ ปีละ 2-3 ครั้ง พร้อมทั้งจัดทำแผนการดำเนินงานเป็นประจำ เพื่อให้อาจารย์ทุกท่านได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคปัจจุบัน
2. เนื่องจากอาจารย์มีระดับความต้องการเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาอาจารย์ในด้านการจัดการเรียนการสอนด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการมากที่สุด ฉะนั้นคณะแพทยศาสตร์โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบจึงควรพัฒนาอาจารย์ด้วยวิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการ ในระยะเวลาสั้นๆ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 วัน และควรจัดในหน่วยงาน เนื่องจากเป็นวิธีการพัฒนาที่ปฏิบัติได้จริง และเป็นที่สนใจของอาจารย์ สำหรับการพัฒนาดังกล่าวด้วยวิธีการอื่นๆ ควรจัดให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาในแต่ละเรื่องและจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้อาจารย์ทุกคนได้มีโอกาสพัฒนาอย่างทั่วถึง
3. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ควรมีการสนับสนุนงบประมาณด้านการจัดการเรียนการสอน อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน และการพัฒนาอาจารย์ อย่างเพียงพอทั่วถึงทุกศูนย์แพทยศาสตรศึกษา รวมทั้งควรเพิ่มบทบาทในการวางแผนหลักสูตร และระบบการประเมินอาจารย์ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองในด้านอื่นๆ ของอาจารย์ ที่สอนหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตให้ครบทุกมิติ
2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาอาจารย์ และบุคลากรของคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. ควรศึกษาเหตุผลและแรงจูงใจ ในการพัฒนาตนเองของอาจารย์ ที่สอนหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต
4. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุน และส่งเสริมการพัฒนาตนเองของอาจารย์ ที่สอนหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต

